

KLIIMAMINISTEERIUM

Riigikantselei

Teie 01.10.2026 nr 2-5/26-01933

Meie 29.10.2026 nr 1-5/26/3691-3

Lisainformatsioon keskkonnatasude seaduse
täiendamise seaduse eelnõu (1028 SE) juurde

Soovisite lisainformatsiooni Ida-Virumaale suunatud toetusmeetmete ja keskkonnatasude kaudu piirkonda jõudvate vahendite kohta. Esitame alljärgnevalt ülevaate.

Keskkonnatasud

Keskkonnatasude süsteemi kaudu laekub osa keskkonnakasutuse eest makstavatest tasudest nende kohalike omavalitsuste eelarvesse, kelle territooriumil keskkonnakasutus toimub.

Ida-Virumaa suur osakaal keskkonnatasudes tuleneb eelkõige põlevkivi kaevandamisest ja töötlemisest, jäätmete kõrvaldamisest ning vee erikasutusest. Järgnev tabel annab ülevaate keskkonnatasudest ja põlevkivi kaevandamisest aastatel 2023–2025.

	2023	2024	2025
Deklareeritud keskkonnatasud kokku, tuh. eurot			
Eesti kokku	101 843	97 358	89 773
sh Ida-Viru maakonnas	75 455	67 272	56 366
Põlevkivitööstuse deklareeritud keskkonnatasud, tuh. eurot	63 658	54 964	36 835
Keskkonnatasudest KOVide eelarvesse kantud keskkonnatasu, tuh. eurot			
Eesti kokku	14 875	14 921	14 595
sh Ida-Viru maakonna KOVidele	7 161	6 356	6 432
Põlevkivi kaevandamine ja kaevandamisõiguse tasu			
Kaevandatud ja kasutatud põlevkivi kogus, tuh. tonni	13 791	11 243	10 179
Põlevkivi kaevandamisõiguse tasu kokku, tuh. eurot	42 192	34 728	19 528
sh KOVidele kantud põlevkivi kaevandamisõiguse tasu, tuh. eurot	5 103	4 160	3 766

Põlevkivitööstuse deklareeritud keskkonnatasud hõlmavad muu hulgas põlevkivi kaevandamisõiguse tasu, vee erikasutusõiguse tasu ja saastetasusid saasteainete väljutamise eest välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse ja jäätmete kõrvaldamise eest.

Põlevkivi kaevandamisõiguse tasust kantakse osa kaevandamise asukoha kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse. Keskkonnatasude seaduse (KeTS) § 55¹ lõike 1¹ kohaselt laekub kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse 0,37 eurot kaevandatud põlevkivi tonni kohta, kui kaevandamisõiguse tasumäär on vähemalt 0,37 eurot tonni kohta.

Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahendatavad toetused

Lisaks kohalike omavalitsuste eelarvetesse laekuvatele keskkonnatasudele suunatakse keskkonnatasude seaduse (KeTS) § 56 alusel osa riigieelarvesse laekunud keskkonnatasudest **keskkonnaprogrammi**, sealhulgas Ida-Viru maakonna programmi rahastamiseks. Programmide rakendamist ja toetuste andmist korraldab Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK).

Ida-Viru maakonna programm on keskkonnaprogrammi alamprogramm, millest saavad toetust taotleda üksnes Ida-Virumaa kohalikud omavalitsused. Programmi eesmärk on leevendada põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega kaasnevaid keskkonnamõjusid. Programmi rahastatakse põlevkivitööstuse jäätmete kõrvaldamise eest laekuvatest keskkonnatasudest.

Ida-Viru maakonna programmist on 2025. ja 2026. aastal rahastatud kahte veemajandusprojekti kogusummas ligikaudu 2,93 mln eurot. 2025. aastal toetati Peipsi põhjaranniku kanalisatsioonitaristu rajamist 1,00 mln euroga ning 2026. aastal Püssi linna ühiskanalisatsiooni laiendamist 1,93 mln euroga. Nende projektide kogumaksumus on ligikaudu 3,26 mln eurot.

Lisaks Ida-Viru maakonna programmile saavad Ida-Virumaa kohalikud omavalitsused ja teised toetuse taotlejad taotleda toetust ka keskkonnaprogrammi teistest alamprogrammidest ülejäänud Eesti taotlejatega samadel alustel. Nende kaudu toetatakse muu hulgas veemajanduse, jäätmekäitluse, looduskaitse ja keskkonnahariduse projekte.

Aastatel 2023-2026 on keskkonnaprogrammist Ida-Virumaa projektidele eraldatud ligikaudu 3,33 mln eurot, mis moodustab 10,6% programmi vastava perioodi toetuste kogumahust. Projektide kogumaksumus on ligikaudu 3,76 mln eurot ehk 8,7% vastava perioodi projektide kogumaksumusest. Keskkonnaprogrammist on toetatud eelkõige keskkonnahariduse, ringmajanduse ja jäätmekäitluse ning veemajanduse projekte.

Lisaks keskkonnaprogrammile on Ida-Virumaal Euroopa Liidu vahenditest toetatud muu hulgas kaugküttesüsteemide rekonstrueerimist, sademeveesüsteemide rajamist, üleujutusohu vähendamist, jäätmete liigiti kogumise taristu arendamist ning ring- ja ressursitõhususe suurendamist.

KIKi 20. oktoobri 2026. aasta andmetel hõlmab aastate 2023-2026 vaadeldav projektide portfelli 69 Ida-Virumaaga seotud projekti, mille toetuste kogumaht on ligikaudu 17,6 mln eurot ja projektide kogumaksumus ligikaudu 30,0 mln eurot. Ida-Virumaa projektid moodustavad vaadeldud projektide arvust 2,6%, toetuste kogumahust 7,0% ning projektide kogumaksumusest 6,0%.

Esitatud toetussummad ei ole omavahel liidetavad, kuna alamprogrammide toetused sisalduvad vastavate programmide kogumahtudes ning keskkonnaprogrammi toetused omakorda KIKi vahendatavate toetuste kogumahus.

Õiglase ülemineku Fond

Ida-Virumaa arengu toetamisel on oluline roll Õiglase Ülemineku Fondil (ÕÜF), mille eesmärk on leevendada kliimaneutraalsele majandusele ülemineku majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnamõjusid.

Perioodiks 2021–2027 on ÕÜFi vahenditest Ida-Virumaale ette nähtud ligikaudu 340 mln eurot, millest 80% on suunatud majanduse ja tööjõu ümberkujundamiseks ning 20% ülemineku mõjude leevendamiseks. Toetatakse muu hulgas ettevõtlust, töökohtade loomist, ümberõpet ning elukeskkonna ja taristu arendamist.

ÕÜFi vahenditest rahastatakse ka KIKi elluviidavaid keskkonnaprojekte, sealhulgas Kurtna järvede veerežiimi taastamist, põlevkivi kaevandamise keskkonnamõjude leevendamist ning jääkreostusobjektide ohutustamist ja alternatiivsete veeressursside hindamist. Projektide elluviimine jätkub kuni 2028. või 2029. aastani.

Ida-Virumaa arengut toetatakse ka teiste riiklike ja Euroopa Liidu rahastamismeetmete kaudu.

Edasised rahastamisvõimalused

Ida-Virumaa kohalike omavalitsuste eelarvetesse laekuvate keskkonnatasude suurus sõltub eelkõige kaevandatava põlevkivi kogusest. Seetõttu mõjutavad põlevkivi kaevandamismahtude muutused otseselt kohalike omavalitsuste keskkonnatasudest saadavat tulu.

2027. aastaks on Ida-Viru maakonna programmi eelarveks kavandatud ligikaudu 1,77 mln eurot ning keskkonnaprogrammi teiste alamprogrammide eelarveks kokku 15,46 mln eurot.

Euroopa Liidu toetuste edasine maht ja tingimused sõltuvad järgmise eelarveperioodi rahastamiskokkulepetest, mille üle läbirääkimised on pooleli.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

energeetika- ja keskkonnaminister

Aivi Aolaid-Aas, 626 0743

aivi.aolaid-aas@kliimaministeerium.ee